NIEUW PRODUKT NR.3 EEN UITGAVE VAN STICHTING NIEUW PRODUKT PRIJS 4,-

DODO IN WONDERLAND

'Een wandeling met Lewis Carroll.'

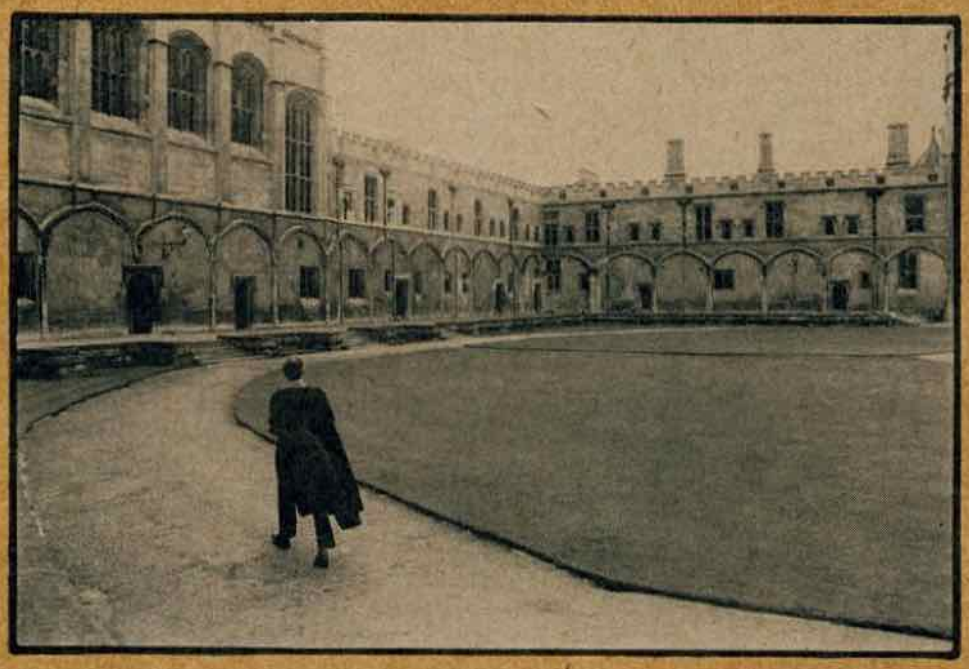

'Een romantische droom van iets dat er nooit geweest was, nooit zal zijn. In een fraaier licht dat er ooit geschenen had. In een land dat niemand kan beschrijven of zich herinneren, waar men slechts naar kan verlangen.'

Edward Coley Burne – Jones

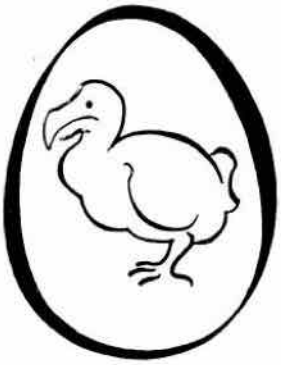

NIEUW PRODUKT

*D*ODO IN *W*ONDERLAND

Wie was Charles Ludwidge Dodgson? De reiziger kent zijn werk. Charles Ludwidge Dodgson is veel voor hem gaan betekenen; zijn foto's, zijn verhalen, vooral het verhaal 'Alice in Wonderland' heeft grote indruk op hem gemaakt. 'Wie was deze man?', vraagt de reiziger zich af. 'Wie was de Charles Ludwidge Dodgson die zich later de naam lewis Carroll zou aanmeten?' Boeken vertellen hem over Carroll's leven, over zijn voorliefde voor meisjes, zijn werklust, zijn onmogelijk verlangen naar de jeugd. Maar de boeken schrijven op den duur niets nieuws meer, wat hem teleurstelt. Hij denkt na. Plaatsnamen als Daresbury, Oxford en Guildford schrijft hij uit de boeken over. Hij besluit erheen te gaan.

De pastorie waarin het gezin leeft ligt twee mijl buiten het dorpje Daresbury. Buiten in het veld speelt Lewis. Hij beklimt bomen en scharrelt rond in de nabijgelegen mergelgroeve. Veel vriendjes heeft hij niet. Hij houdt veel van dieren, vooral de kleinere dieren en raakt bevriend met padden, slakken en zelfs wormen. Hij houdt ook veel van zijn vader, Charles Dodgson, een levendig en fantasierijk man, vol ernst en humor. Later wil hij ook zo worden.
Met zijn vier broertjes en zeven zusjes, allen jonger dan hij, speelt hij wel eens. Dan improviseert hij een treinspel of doet hij goocheltrucs. Ook bouwt hij ter vermaak van de familie een marionettenspel. Wat later maakt hij een eigen familietijdschrift:

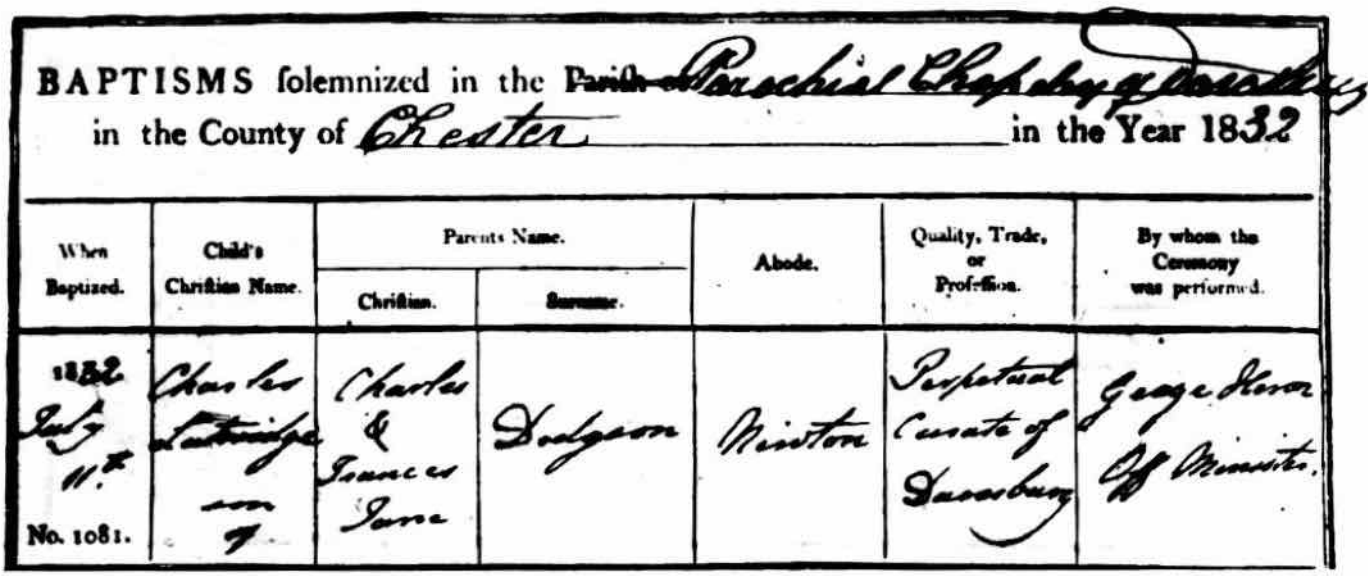

BAPTISMS solemnized in the ~~Parish of~~ Parochial Chapelry of Daresbury in the County of Chester in the Year 1832

When Baptized.	Child's Christian Name.	Parents Name.		Abode.	Quality, Trade, or Profession.	By whom the Ceremony was performed.
		Christian.	Surname.			
1832 July 11th No. 1081.	Charles Lutwidge	Charles & Frances Jane	Dodgson	Minston	Perpetual Curate of Daresbury	George Hume Officiating Minister.

'The night creeps onward, sad and slow:
In these red embers' dying glow.
The forms of Fancy come and go.'

'The rectory umbrella.' Toch mag hij niet altijd spelen. Soms houden zijn ouders hem binnen en wordt hem de zin van religie, traditie, discipline en fatsoen bijgebracht. Als het donker wordt moet hij naar bed en daar denkt Lewis na over alles wat er die dag gebeurd is.

Op latere leeftijd is C.L.Dodgson tot een verlegen man geworden. Hij is lector op de Christ Church University te Oxford maar zijn wiskundelessen werden door zijn studenten als vreselijk saai ervaren. Het college biedt hem een beurs aan onder de voorwaarde dat hij zich zal laten wijden en geen huwelijk zal aangaan. Een voorwaarde die hem licht valt want Charles Ludwidge Dodgson is niet in staat een volwaardige verhouding aan te gaan met vrouwen van zijn eigen leeftijd. Hij is hierin heel onzeker. Hij is dol op kinderen waarmee hij zich dan ook graag omringt. Van jongetjes echter moet hij niet zoveel hebben. Zonder ironie merkt Dodgson eens op: 'I am fond of children, except boys.' Hij vindt jongens niet het prettigst soort mensen: 'To me they are not an attractive race of beings.'

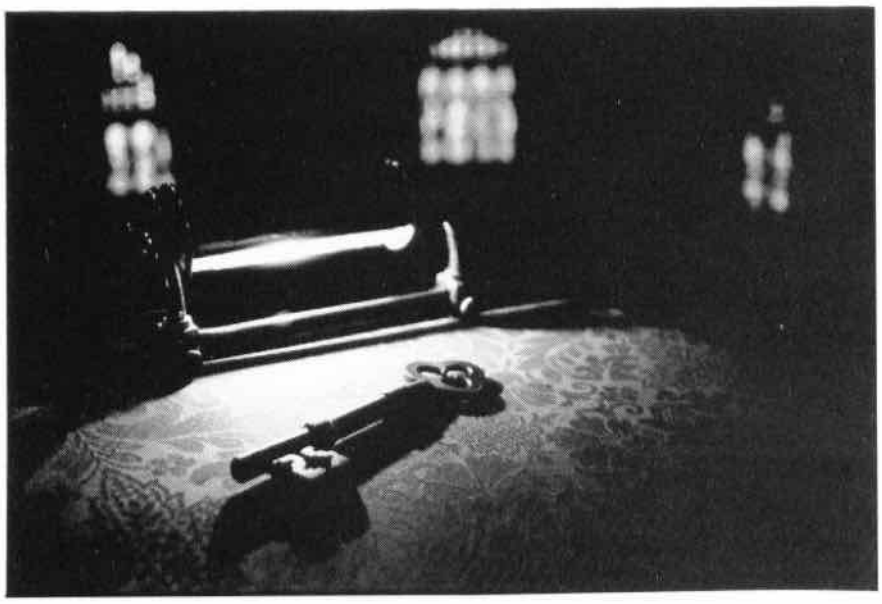

Daresbury, Carroll's geboorteplaats. De reiziger daalt uit de dubbeldekker neer op Engelse bodem. Even blijft hij staan. De pastorie waar Lewis geboren is ligt ongeveer twee mijl buiten Daresbury, weet hij. Maar waar? De cafehouder van de 'Ring – a – bells' helpt hem verder. 'You'd better ask at the church, they'll tell you.' De bedoelde kerk ligt op een steenworp afstand van de bushalte, gehuld in een lichte nevel. Hij loopt erheen en komt langs een bord: 'Visit the church and see the Lewis Carroll window.' De kerk is dicht. Een tweede bord aan de hoofdingang bevestigt nogmaals in fraaie gouden letters dat Lewis Carroll hier in Daresbury geboren is en in deze kerk ten doop werd gehouden. De reiziger loopt rond de kerk en ziet een boom, waar hij in gedachte even de kleine Lewis in laat klimmen.
'When closed please apply to the vicarage opposite.' Hij steekt de straat over. De pastoor doet zelf open. De reiziger informeert naar Lewis Carroll en krijgt de kerksleutel in handen geduwd. De pastoor weet hem te vertellen dat 'The window', het glas – in – lood venster, is gebaseerd op de door Sir John Tenniel's geïllustreerde figuren uit 'Alice in Wonderland.' De pastoor bevestigt dat Lewis niet hier, maar twee mijl buiten Daresbury werd geboren, in de vroegere pastorie. Deze is in 1883 afgebrand, en de plaats werd

gemarkeerd met een gedenksteen. De pastoor tekent de reiziger de weg uit in diens notitieboekje. Dan is de reiziger weer alleen.
In de kerk zit een prachtig bont Wonderlandraam. Hij vindt er het certificaat dat bewijst dat Carroll hier in deze kerk ten doop werd gehouden. Het doopvont staat buiten, tussen de grafzerken. De kerk is leeg. Snel beklimt de reiziger de preekstoel en vult de kerk met parochianen. Lewis' vader had hier gepreekt, in deze kerk, vanaf deze preekstoel die hem doet denken aan de hoge, glazen tafel uit 'Alice in Wonderland.' Hij voelt de kerksleutel in zijn zak en legt hem op de plaats van de bijbel. Een ritueel gebaar. Om de sleutel van goud te maken knipt hij het lampje van de preekstoel aan, dat tot nu toe alleen nog maar bijbelse teksten had verlicht. Meer lichtschakelaars kan hij niet vinden.
Weer buiten is de mist dikker geworden. De reiziger begeeft zich op weg naar de plaats van de vroegere pastorie, een wandeling door de weilanden, en vindt na een klein uur de gedenksteen. De reiziger leest: 'On this spot stood the parsonage in which Charles Ludwidge Dodgson was born, 27 january 1832.' Daaronder de dichtregels:

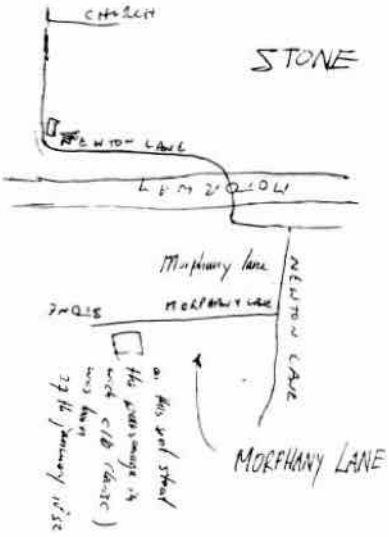

'An island farm 'mid seas of corn,
swayed by the wandering breath of morn,
the happy spot were I was born.'

Vanaf 1854 tot 1897 houdt Dodgson nauwkeurig ieder detail van zijn leven bij in welgeteld drieënveertig dagboeken. Daarnaast verstuurt hij ongeveer tweeduizend brieven per jaar. In zijn brievenregister staat precies vermeld welke brief hij wanneer verstuurd dan wel ontvangen heeft.

Sandown 30 november 1879
O kind, kind! Ik heb mijn belofte gehouden gisteren, en ben naar het strand gekomen, om met jou langs de rotsen te wandelen: maar ik zag je lopen met een andere heer, dus dacht ik dat ik nog niet was gewenst: dus liep ik een eindje om, en toen ik terugkwam zag ik je nergens, ofschoon ik de rotsen een heel eind opgegaan ben om naar je uit te kijken. Er was wel een meisje in het roze dat er uitzag als jij: maar dat was haar schuld weer niet, arm ding. Zij kon het niet helpen dat zij een vreemde was. Dus heb ik haar met haar zandkastelen geholpen, en daarna ben ik naar huis gegaan. Ik heb onderweg niet aan één stuk door gehuild.

Je liefhebbende vriend, C.L. Dodgson.

Charles Ludwidge Dodgson schrijft naast de vele brieven korte verhalen en gedichten die hij publiceert in de 'Comic times.' In dit tijdschrift gebruikt hij voor het eerst zijn pseudoniem 'Lewis Carroll' onder het gedicht 'Solitude.' Dit pseudoniem is een afleiding van zijn Latijnse eigennamen.Charles (Carolus) wordt 'Carroll', Ludwidge (Ludovicus) wordt 'Lewis.'
Carroll zal Engeland slechts één maal verlaten, om samen met de predikant Liddon een bezoek aan Rusland te brengen. Zorgvuldig kiest hij zijn uitrusting bijeen omdat het, zoals hij ook later zijn 'White knight' zou laten zeggen in 'Through the looking glass': het beste is 'In alles voorzien te zijn.' En alles waarin Lewis niet in voorzien is, vult zijn fantasie hem aan. Zoals de koninklijke

connecties die hij onderhoudt waarbij hij zichzelf voorziet van brieven die hij thuis bewaart en waarover hij blijft volhouden dat ze door de koningin geschreven zijn.

Buckingham Palace, 22 juni
Beste Mijnheer Dodgson, ik hoop dat het u gelegen komt vrijdagmiddag op ons tuinfeestje te zijn.

Je enige, Victoria.

Lewis Carroll gaat geen zee te hoog om zijn vriendinnen te behagen. Zo gaat hij speciaal bloemen plukken voor een meisje waarvan hij weet dat ze graag bloemen natekent en stuurt ze in een kistje naar haar huis toe. Op een keer koopt hij wat koekjes om ze aan zeven hongerige straatkinderen te geven. Ook schenkt hij veel van zijn boeken aan kindertehuizen. Hij zit vol met vertellingen en spelletjes om er de meisjes mee te amuseren. Zijn meest favouriete ontmoetingsplaats is het strand, waar hij een groot deel van de vakanties doorbrengt omdat daar de kans op ontmoetingen gunstig is. Lewis kijkt er naar de spelende kinderen, maakt papieren bootjes voor hen en geeft raadseltjes op.
Carroll's kamer in Oxford is een waar kinderparadijs vol poppen, een levensgrote beer, een marionetten theater, een lachspiegel, kasten vol kostuums en nog veel meer. Als muzikaal vermaak dient een organette waarin hij soms bij wijze van raadsel de geperforeerde muziekboekjes achterstevoren inzet, zoals hij het ook aardig vindt brieven in spiegelschrift te schrijven. Hij is onuitputtelijk in het vertellen van fantastische verhalen die hij met komische tekeningen illustreert. Een ander spel van Lewis is fotografie. Hij vraagt de kinderen te poseren voor een foto.
In juni 1868 sterft zijn vader. Dit is een grote schok voor Lewis. De steun die hij altijd bij zijn vader kon vinden valt weg. Lewis Carroll: 'The greatest loss that ever struck me.' Vanaf dat moment draagt hij de zorg voor zijn jongere broers en zussen, voor wie hij passende behuizing vindt in Guildford.

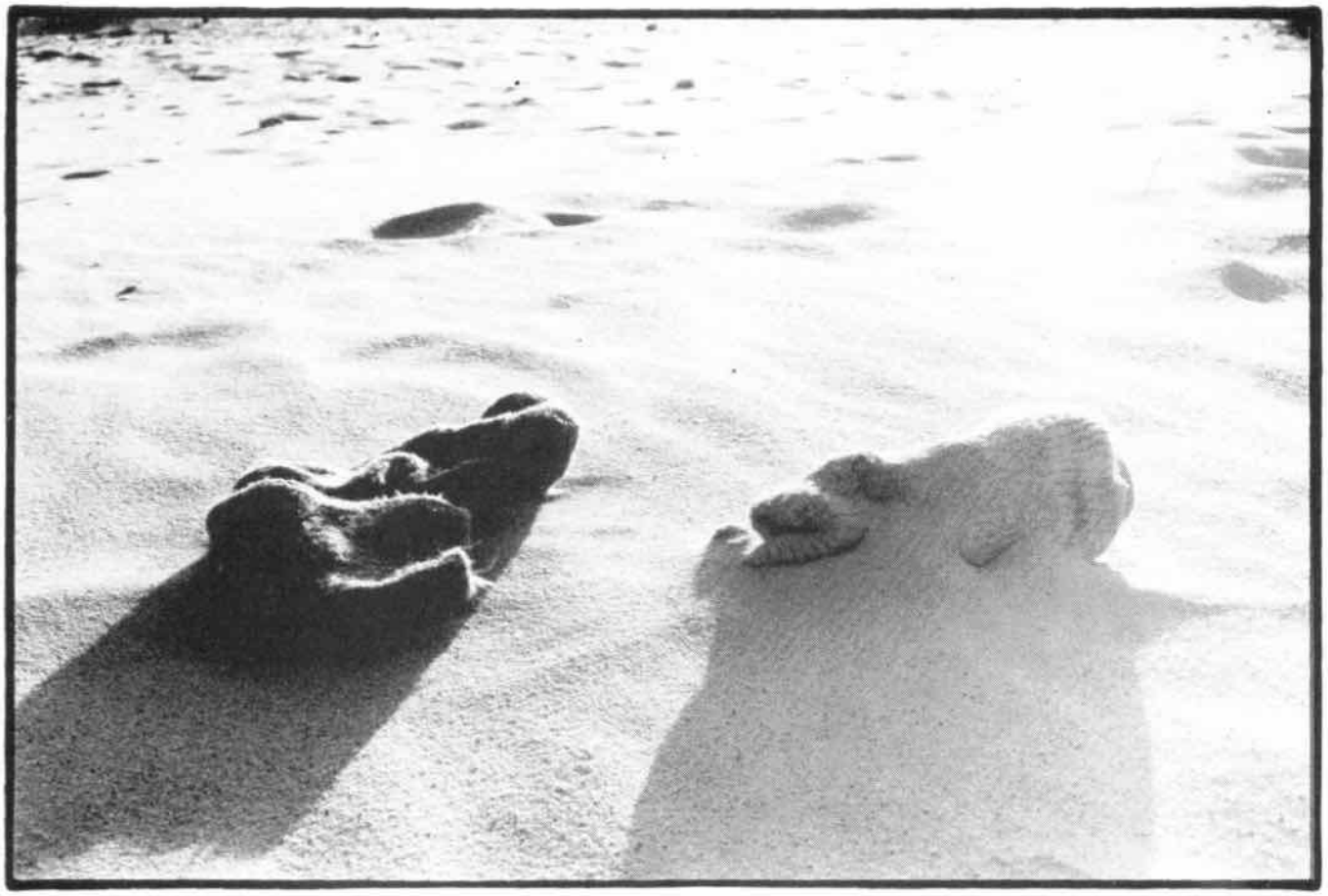

Na zijn eerste bezoek staat de reiziger opnieuw op het strand van Sandown. Hier is het waar Carroll met zijn veiligheidsspelden klaarstond om de meisjes van dienst te kunnen zijn, en hun jurkjes mocht opspelden wanneer ze blootsvoets door de zee wilden waden. De zon schijnt er vandaag af en toe, enkele wolkjes drijven door de blauwe lucht. De speeltuin ligt er nog, maar de schommels zijn verdwenen. Enkele mensen lopen met hun honden over het strand, de handschoenen aan. De reiziger doolt rond en vergelijkt alles zoals het er nu uitziet met zijn eerste bezoek aan dit strand. Maar zoals zo vaak is de herinnering mooier dan de werkelijkheid. Daarom gebruikt hij alles wat hij ziet om deze herinnering te vervolmaken. Ergens op het strand in het zand ziet de reiziger een paar roze meisjessokjes liggen. De roze sokjes vertellen hem

zoete – kleine – meisjes – verhalen. De reiziger hurkt bij de sokjes neer en neemt een foto. Later werpt hij één van de sokjes in zee. De andere steekt hij in zijn jaszak. De zee legt het sokje terug op het strand waar het door het zand begraven zal worden.

C.L.Dodgson stottert een beetje. Dit overkomt hem alleen in de omgang met volwassenen. Als hij zijn achternaam uitspreekt blijft hij vaak hangen bij Do...Do...(Dodgson). Er wordt beweert dat met de vogel Dodo uit 'Alice in Wonderland' Dodgson zichzelf en zijn stotteren heeft geparodiëerd. Vaak houdt Carroll zich in omgang met zijn kleine vriendinnen opzettelijk van de domme hetgeen de meisjes doet lachen. Hij maakt expres fouten waarmee hij de kinderen in de gelegenheid stelt hem, een volwassene, te kunnen corrigeren.
Van alle vriendinnetjes die Lewis gekend heeft zijn er twee heel belangrijk voor hem:

Ellen Terry.
Het is het jaar 1856, zij is acht en hij vierentwintig. Ze treedt op in een klein theater in het stuk 'A winters tale', als Carroll haar voor het eerst ziet. Over de periode '58 tot '62 is niet veel bekend omdat vier van Carroll's dagboeken verloren zijn gegaan nadat Mrs. Collingwood deze heeft gebruikt voor zijn biografie in 1898. Zeker is dat Ellen op vijftien jarige leeftijd trouwt met G.F.Watts, een schilder, die bijna driemaal zo oud is als zij. Als ze zeventien is fotografeert Lewis haar, koestert gevoelens voor haar. Ook het jaar daarna zien ze elkaar vaak. Ze akteert nog steeds. In 1868 trouwt ze opnieuw en voor lange tijd ziet Carroll haar niet. In 1879 herleeft hun vriendschap, na twaalf jaar. Ze heeft nu twee kinderen van haar tweede man die haar de vriendschap met Carroll verbiedt. Een paar maanden voor Carroll sterft brengt hij haar een laatste bezoekje.
Ellen Terry komt het dichtst bij zijn 'Nymfisch' ideaal; een combinatie van onschuld en kordaatheid. 'The painter's actress', zoals ze weleens werd genoemd. 'Ik kan me niets mooiers voorstellen dan het kammen van Ellen Terry's haren.'(Carroll) 'Hij

Ellen Terry

Allice Liddell

hield van me zoals hij van ieder zou houden onder de vijftien', schrijft Ellen in haar autobiografie.

Alice Liddell.
Carroll ontmoet Alice en haar twee zussen in de tijd dat hij assistent bibliothecaris is aan de universiteit van Oxford omstreeks 1856. In dit gebouwencomplex geldt een aloude regel dat studeren niet verenigbaar is met het uitbundige, rumoerige leven van kinderen, en daarom dienen de universiteitslectoren ongehuwd te zijn en blijven. Alleen de deken zelf maakt als universiteitshoofd op deze regel een uitzondering en mag trouwen. Vandaar dat Alice en haar zussen als kinderen van de deken, zich vrij binnen de muren van de universiteit kunnen bewegen. Daar loopt Alice een alleraardigste man tegen het lijf. Hij heet Charles l.Dodgson.

Voor de zoveelste keer is de reiziger gewaarschuwd dat de tuin van de deken niet te bezichtigen is. Het bord op de deur 'Private, The deanory' bevestigt dit nog eens. Hij belt aan. De deur gaat langzaam open. De reiziger glimlacht als de 'Cheshire cat.' De bediende kijkt hem vragend aan. Beleefd legt de reiziger hem uit dat hij de tuin wil zien, en waarom. De bediende zal het gaan vragen en vraagt hem of hij het niet erg vindt als hij ondertussen de deur sluit. De reiziger vindt niets erg en wacht geduldig. Na enige tijd gaat de deur weer open. Ditmaal glimlacht de bediende; een goed teken. Hij mag erin. Met voorzichtige stappen schuiven zijn bergschoenen achter de zwarte lakschoenen van de bediende over het marmer naar de tuin.

Xie Kitchin

In de tuin waarin Alice opgegroeid is, staat volgens de boeken de boom waarin Alice de 'Cheshire cat' gezien heeft toen ze daar lag te dromen. Een groen deurtje daarachter zou het deurtje naar Wonderland zijn.
De zon begint te schijnen. Het is waar. Hij staat er nog. De boom, de ontzagwekkende oude kastanjeboom, ondersteund door wel negen palen. De enige overlevende. Lang geleden heeft hij zijn takken boven Alice gedragen, hij wist van haar, kende haar. Net onder de takken door ziet hij een stukje verderop ook het deurtje waar de 'White rabbit' doorheen is gegaan... geweldig! De reiziger stopt een blad van de boom in zijn tas en pakt zijn camera. De zon doet haar best om de boom in een zo mooi mogelijk licht te zetten. Na een tijdje alleen met de boom te hebben doorgebracht is de reiziger voldaan. Binnen vertelt de bediende hem dat aan de overkant van het plein, op de eerste verdieping van het universiteitsgebouw de kamer van Lewis Carroll was. Na de bediende nogmaals zeer vriendelijk te bedanken voor zijn hulp gaat hij naar de overkant. De kamer die eens een kinderparadijs is geweest, waar een sprookjesschrijver geleefd heefd, is nu een studeerkamer voor de Christ Church University studenten, donker en sfeerloos. Vanuit het raam daar ziet hij de voordeur van de 'Deanary', Alice's huis. 'Hoe vaak zou Lewis voor dit raam gestaan hebben, wachtend op Alice?', vraagt de reiziger zich af.

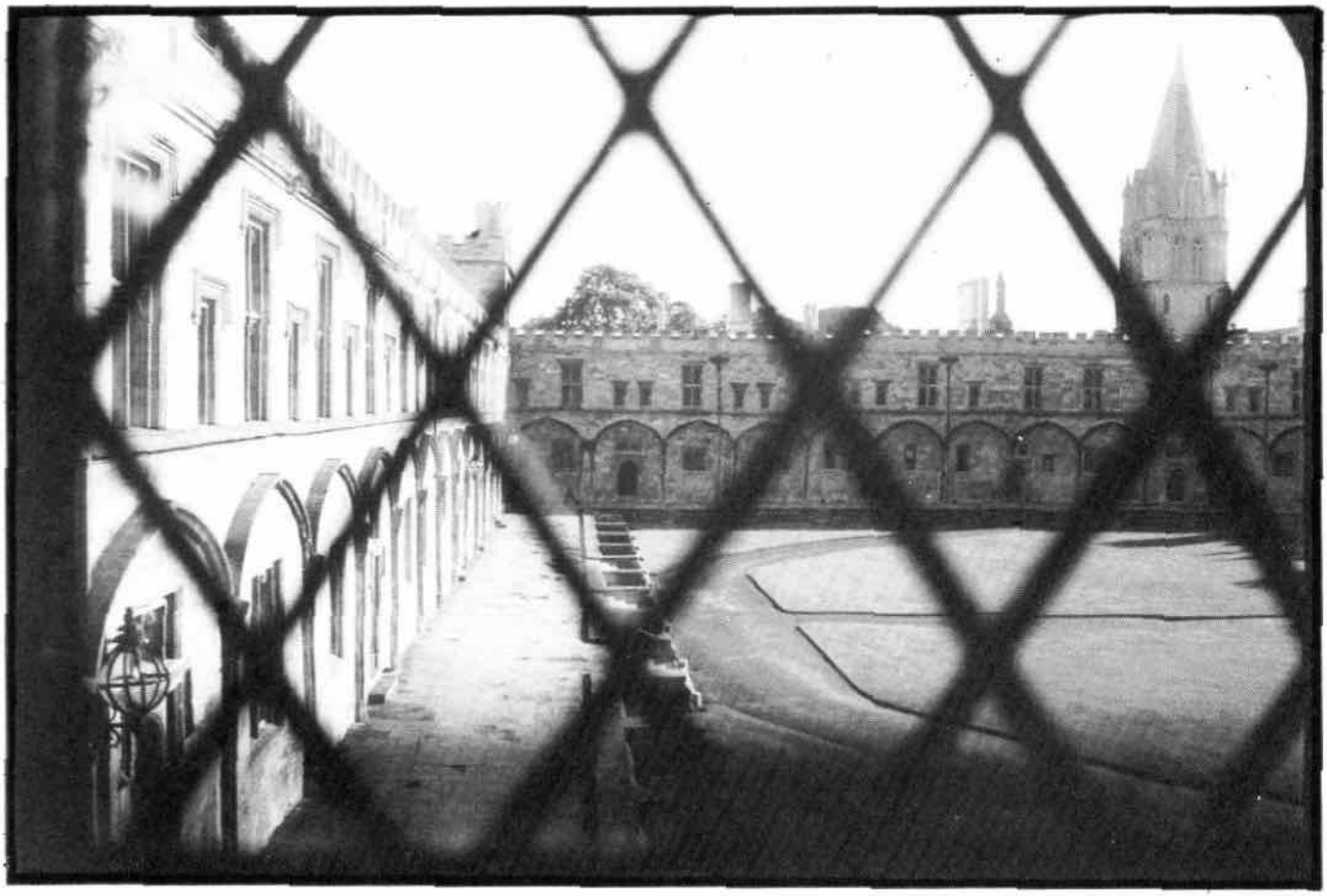

Lewis Carroll maakt verschillende uitstapjes met zijn vriend Robinson Duckworth, Alice en de zussen. Eén ervan is een roeitocht op de Ises. Op aandringen van één van de meisjes om een *verhaaltje te vertellen ontstaat tijdens deze roeitocht op 4 juli 1862*, Carroll's meest bekende verhaal 'Alice in Wonderland.' Als Carroll en Duckworth de meisjes die avond naar de ambtswoning terugbrengen vraagt Alice spontaan of hij het verhaal van die middag niet kan opschrijven voor haar. Carroll zegt dat hij het zal proberen en is de hele nacht bezig met het noteren van zijn vertelsels.

De rivier loopt vlak naast de universiteit bij de 'Meadow.' Er liggen nu enkele rondvaartboten. De reiziger begint te lopen. Hier heet de

rivier nog Thames, pas verderop Ises. Modernistische gebouwen ontsieren de oever van de rivier. Betonnen huizen, bruggen van Mecano. De Ises zal bijna beginnen. Hij versnelt zijn pas, nog één bocht...en dan geen lelijke bruggen of gebouwen meer, alleen groen, water, stilte. Hij probeert zich er een roeiboot met twee heren en drie kleine meisjes voor te stellen, hetgeen lukt. Hij maakt er een foto van. Dan laat hij één van de heren het verhaal vertellen van 'Alice in Wonderland.'

De brieven die Lewis aan Alice schrijft in de beginperiode van hun vriendschap worden door Alice's moeder verbrand en ook anderszins verloopt het kontakt tussen Lewis en de moeder uitermate moeizaam. Wanneer Lewis Alice een huwelijksaanzoek doet komen de ouders tussenbeide en weigeren hun toestemming. Een onvermijdelijk gevolg van het ouder worden van Alice is dat de afstand tussen haar en Lewis zich vergroot. Ze zal tot die andere wereld gaan behoren, die der volwassenen, die Lewis als vijandig ervaart. Ze zal zijn verhalen ontgroeien. Erger nog is de schok wanneer ze in het huwelijk treedt met grootgrondbezitter Reginald Gerves Hargreaves. Natuurlijk betreurde Lewis Carroll het dat zijn eigen huwelijksaanzoek afgewezen werd vanwege het leeftijdsverschil maar uiteindelijk zou toch de liefde die hij voor

meisjes opvatte het winnen van de zinnelijke liefde der volwassenen, wat hem in een huwelijk voor onoverkomelijke problemen gesteld zou hebben. De bevreemding die volwassen vrouwen bij hem wekt blijkt enigszins uit verschillende boeken die hij in zijn bibliotheek had staan, met titels als 'The ways of women' en 'Physical life of women.'

Het is de reiziger's laatste dag in Oxford. Na een bezoek aan het 'Museum of Modern art' is hij in het groen – bruine 'Magdalen grove' hertenpark gaan wandelen. Het is een bijzonder mooie dag met af en toe een paar druppeltjes regen. Weer bewandelt hij dezelfde route als Carroll. Eekhoorntjes springen voor zijn voeten weg. De Magdalen universiteitsgebouwen, met het kloosterhof en de bizarre beelden op de gevels maken er een feest van. Maar het prachtig Oxford's natuurhistorisch museum spant toch wel de kroon.

Alice vindt het altijd heerlijk om naar dit museum te gaan. Vooral wanneer 'mijnheer Dodgson' meegaat om allerlei gekke verhalen over de dieren te vertellen. Maar van alle dieren in dit museum is er één waarover mijnheer Dodgson nooit iets vertelt. Een dier waarmee mijnheer Dodgson moeite heeft, waarmee hij zich verwant voelt. Dat is de Dodo.

De reiziger opent de deur van het museum en bevindt zich in een immense kooi met stalen gewelven. Voorhistorische geraamtes reiken tot hoog in de lucht. Hij vraagt meteen naar de Dodo. Links van de balie hangt hij, dat wil zeggen, een groot schilderij van de Dodo. De laatste restanten van deze vogel, twee schedeltjes en

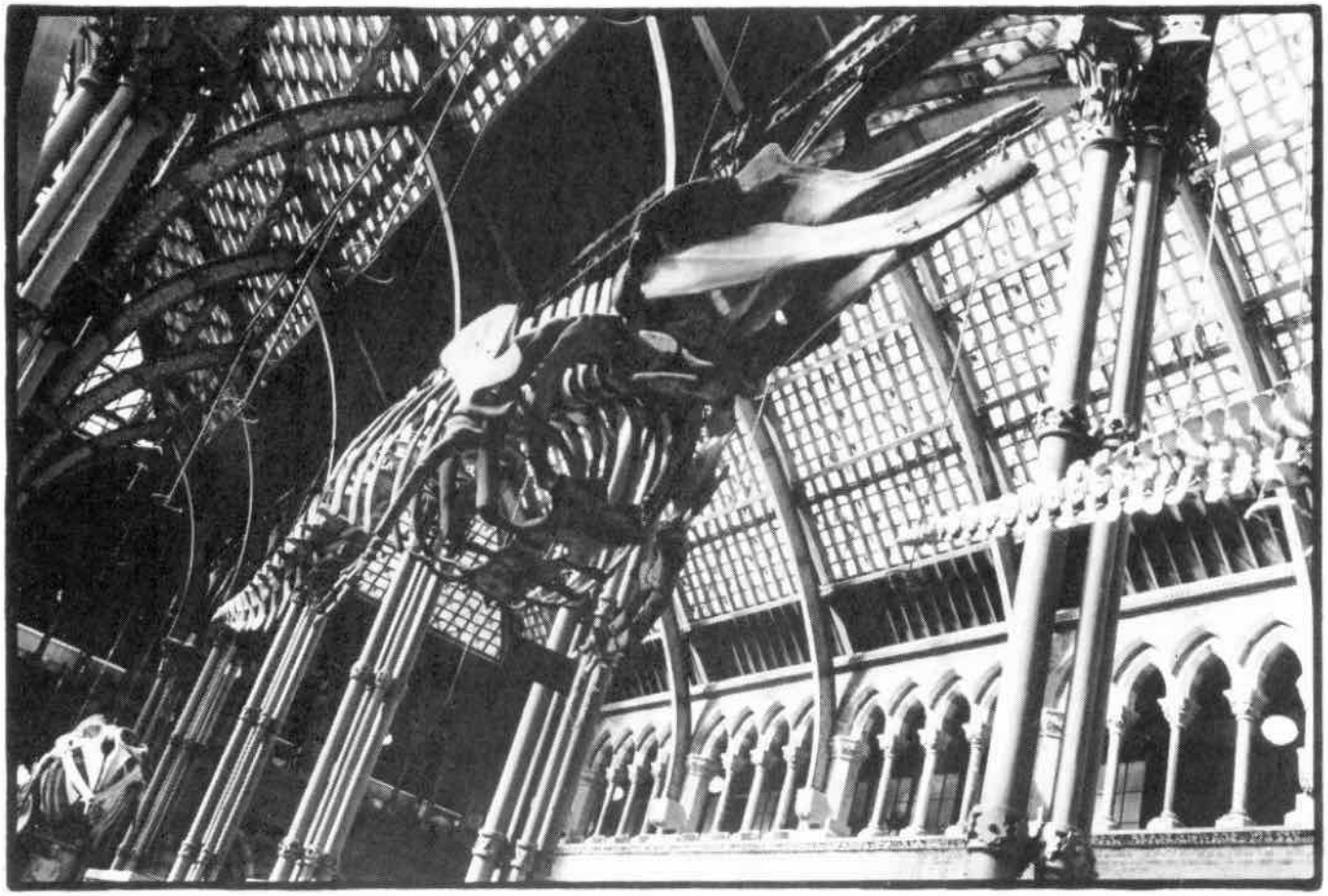

enkele pootjes liggen in een vitrine eronder. Daarbij de droevige geschiedenis van deze vogel:
De Dodo's leefden duizenden jaren vreedzaam op het eiland 'Mauritius', totdat dit eiland door zeevaarders ondekt werd. de duifachtige vogels die niet konden vliegen of hard konden lopen werden eenvoudigweg opgepakt en opgegeten door de zeelieden. Ook al smaakte het vlees van de Dodo niet lekker, toch werden ze toch massaal verslonden en kregen ze de bijnaam 'Walgvogel.' De vreedzame vogels die tegen deze mens geen schijn van kans maakten, zijn binnen één eeuw uitgeroeid. De laatste Dodo is in 1681 gezien.
'Lewis moet zich ook een zonderling gevoeld hebben', denkt de reiziger. Arme Dodo Dodgson.

schilderij: John Savery

Omstreeks 1867 is 'Alice adventures in Wonderland' in Engeland het meest gelezen boek naast de bijbel. Lewis is een succesvol schrijver geworden. Daarnaast is hij hoogleraar wiskunde in Oxford en publiceert de eerste boeken over logica. Veel van zijn verhalen en gedichten bevatten logistieke omkeringen en taalkundige figuren die zeer knap in elkaar grijpen maar desondanks de schijn hoog weten te houden van luchthartigheid. In zijn gedichten gebruikt Carroll soms het principe van de 'portmanteau.' Dit is een woord dat gevormd wordt door twee woorden te combineren, ook wel bekend als telescoopwoord. Verscheidene van Carroll's taalvindingen zijn in het Engels ingeburgerd geraakt en zelfs in het woordenboek opgenomen.

Jabberwocky

'Twas brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the mome raths outgrabe.

'Beware the Jabberwock, my son!
The jaws that bite, the claws that catch!
Beware the Jubjub bird, and shun
The frumious Bandersnatch!'

He took his vorpal sword in hand:
Long time the manxome foe he sought
So rested he by the Tumtum tree,
And stood awhile in thought.

And, as in uffish thought he stood,
The Jabberwock, with eyes of flame,
Came whiffling through the tulgey wood,
And burbled as it came!

One, two! One, two! And through and through
The vorpal blade went snicker – snack!
He left it dead, and with its head
He went galumphing back.

'And hast thou slain the Jabberwock?
Come to my arms, my beamish boy!
o frabjous day! Calooh! Callay!'
He chortled in his joy.

'T was brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the mome raths outgrabe.

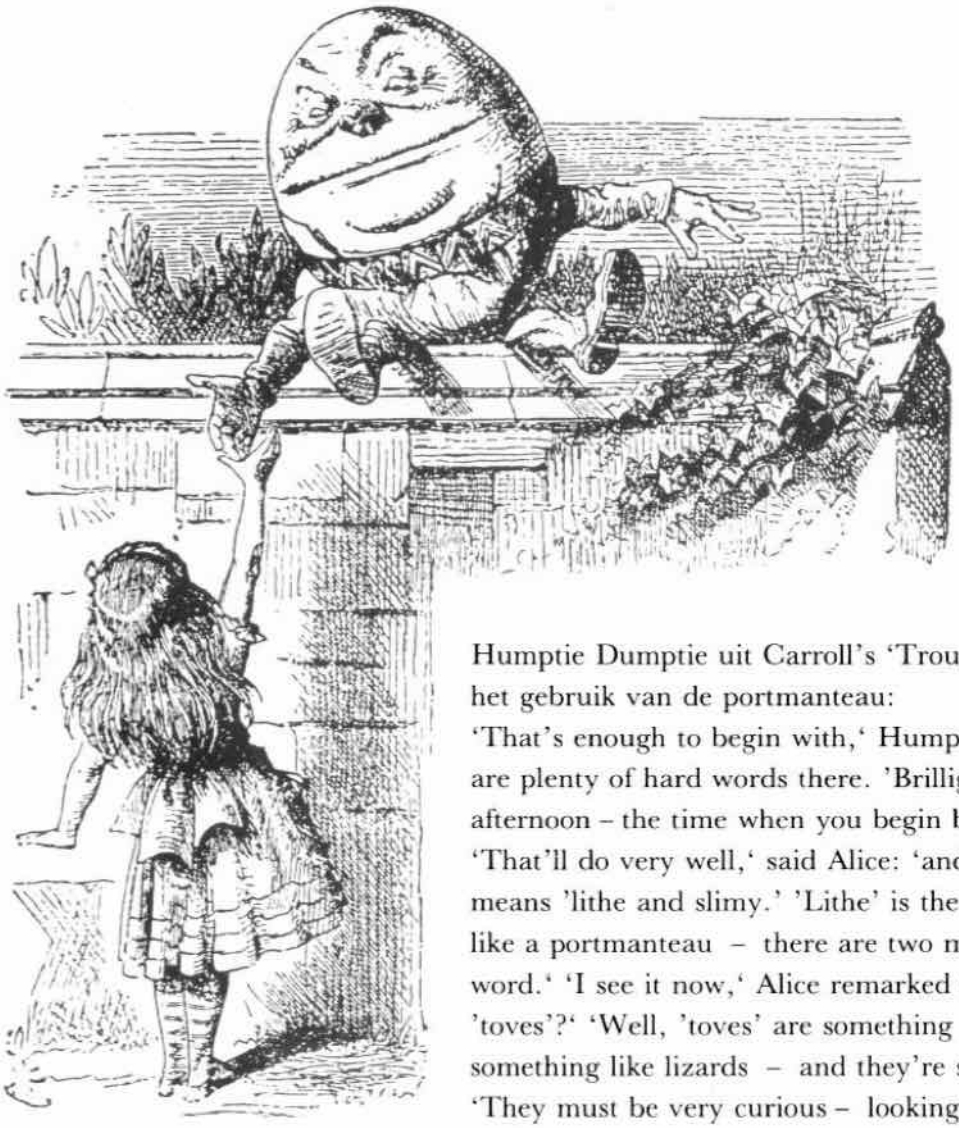

Humptie Dumptie uit Carroll's 'Trough the looking glass' verklaart het gebruik van de portmanteau:
'That's enough to begin with,' Humpty Dumpty interrupted: there are plenty of hard words there. 'Brillig' means four o'clock in the afternoon – the time when you begin broiling things for dinner.' 'That'll do very well,' said Alice: 'and 'slithy'?' 'Well, 'slithy' means 'lithe and slimy.' 'Lithe' is the same as 'active.' You see it's like a portmanteau – there are two meanings packed up into one word.' 'I see it now,' Alice remarked thoughtfully: 'and what are 'toves'?' 'Well, 'toves' are something like badgers – they're something like lizards – and they're something like corkscrews.' 'They must be very curious – looking creatures.' 'They are that,' said Humptie Dumptie: 'also they make their nests under sun – dials – also they live on cheese.' 'And what's to 'gyre' and to 'gimble'?' 'To 'gyre' is to go round and round like a gyroscope. To 'gimble' is to make holes like a gimlet.' 'And 'the wabe' is the grass – plot round a sundial, I suppose?' said Alice, surprised at her own ingenuity. 'Of course it is. It's called 'wabe,' you know, because it goes a long way before it, and a long way behind it – 'And a long way beyond it on each side,' Alice added. 'Exacly so. Well then, 'mimsy' is 'flimsy and miserable' (there's another portmanteau for you). And a 'borogove' is a thin shabby – looking bird with its feathers sticking out all round – something like a live mop.' 'And then 'mome raths'?' said Alice. 'I'm afraid I'm giving

you a great deal of trouble.' 'Well,a 'rath' is a sort of green pig: but 'mome' I'm not certain about. I think it's short for 'from home' – meaning that they'd lost their way, you know.' 'And what does 'outgrabe' mean?' 'Well, 'outgribing' is something between bellowing and whistling, with a kind of sneeze in the middle; however you'll hear it done, maby – down in the wood yonder – and, when you've once heard it, you'll be quite content. Who's been repeating all that hard stuff to you?'

Carroll's liefde voor meisjes uit zich, behalve door middel van zijn verhalen ook in zijn fotografie.Lange tijd is deze bezigheid van Carroll voor al zijn biografen verborgen gebleven. Totdat foto – historicus Helmut Gernsheim in 1947 toevalligerwijs in een Londens antiquariaat een foto – album aantreft met honderdvijftien foto's die gemaakt zouden zijn door ene Lewis Carroll. De handelaar verklaart dat hij het boek al vijfentwintig jaar in huis heeft maar dat hij het pas een dag tevoren uit zijn kelder vanonder een grote stapel boeken had gehaald. Nadat Gernsheim het handschrift en de gebruikte inkt heeft vergeleken met Carroll's handgeschreven brieven en manuscripten uit het British Museum is er geen twijfel meer mogelijk. De foto's zijn gemaakt door Lewis Carroll, schrijver van 'Alice in Wonderland.' Gernsheim zet zijn speurtocht voort en komt terecht bij vijf oude nichten van Lewis Carroll die tesamen in één huis wonen en gezamelijk Carroll's nalatenschap beheren. Ze leven van de auteursrechten van de boeken van hun wereldberoemde oom, Lewis Carroll. Nog nooit eerder geziene dagboeken, brieven en foto – albums komen boven water.

Lewis Carroll is door zijn oom Skeffington Lutwidge, die eens bij hem thuis foto's maakte, geinteresseerd geraakt in fotografie. Diezelfde oom leert hem de techniek van de 'natte' collodion plaat. Lewis koopt in 1856 een camera en fotografeert alles wat hem voor de lens komt. Later beperkt hij zich tot het fotograferen van mensen en legt zich vooral toe op kinderen. Lewis verkleedt de meisjes als prinsesjes, assepoesters, chinese, romeinse, griekse, bulgaarse of turkse dames. In een vissersdochter, boerin of zigeunerinnetje. Veel van zijn foto's zijn in Oxford gemaakt. In 1871 heeft hij bovenop het dakterras van zijn woning een fotostudio van glas laten bouwen. 'The glass house' wordt een privé – attractie voor zijn kleine bezoekertjes. Eén van Carroll's modellen, Evelyn Hatch, vertelt als oudere dame hoe goed ze zich de steile, lange klim naar boven kan herinneren, langs eikenhouten trappen die via Carroll's kamer naar het glazen huis op de bovenste verdieping leidden.

'The smell of certain chemicals will still bring back a vision of the mysterious dark cubboard where he developed his plates, of the dressing – room where strange costumes had to be donned, and of the rather awe – inspiring ceremony of being posed, with fastidious care. Occasionaly, as a reward, you were allowed to go out on the flat roof above, and look at the view of the Oxford towers.'

Mrs. Hargreave (Alice Liddell) vertelt in haar autobiografie:

'Being photographed was a joy to us and not a penance, as it is to most children. But much more exciting than being photographed was being allowed to go into the darkroom and watch him develop the large glass plates.'

Een belangrijk deel van Carroll's fotografie is vernietigd. Het gaat hier om de naaktfoto's die hij van enkele meisjes maakte. Hij vroeg hiervoor toestemming aan de moeders die vaak zelf bij deze foto – sessies aanwezig wilden zijn. Maar ondanks Carroll's bedoelingen moet hij hebben aangevoeld dat hij zich op gevaarlijk terrein bevond. Lewis Carroll:

'If I had the loveliest child in the world, to draw a photograph, and found she had a modest shrinking (however slight, and however easily overcome) for being taken nude, I should feel it was a solemn duty owed to God to drop the request altogether.'
'I confess I do not admire naked boys. They always seem to me to need clothes – whereas one hardly sees why the lovely forms of girls should ever be covered up.'

Naast de vier dagboeken die zijn kwijtgeraakt, lijken er twee andere eenzelfde lot te hebben getroffen als Carroll's naaktfoto's en opzettelijk vernietigd te zijn. Het betreft de dagboeken over de jaren 1854 en '55, de jaren waarin Carroll voor het eerst publiceerde en begon met fotograferen. De boeken in kwestie zouden de goede naam van de familie – en dus ook die van Lewis – geschaad kunnen hebben.

Vannacht heeft het gevroren. Voor het eerst dit jaar. Het gras ziet wit. De spinnewebben verraden zich met alle dauwdruppeltjes die erin hangen. Door het mistige 'forest' brengt de bus hem van Burley naar Lyndhurst waar Alice's graf ligt. Vroeg is het, koud en stil op de straten. Half negen, een bleke zon. De kou dringt zich per stap aan hem op. Grote pluimen rook komen uit zijn mond. Het hekje naar de kerk is open en een kronkelig trapje omhoog leidt hem erheen. Boven loopt een smal pad om de kerk heen en hij vermoedt dat de begraafplaats erachter zal liggen. Veel grafstenen staan er niet. Na enkele grafschriften vluchtig bekeken te hebben treft de reiziger al snel de steen die hij zoekt. 'The grave of Mrs. Reginald Hargreaves, The Alice in Lewis Carroll's 'Alice adventures in Wonderland'.' Het is geen opvallende steen. Weer voelt hij de kou. Hij neemt een foto en stopt zijn handen weer snel terug in zijn zakken. De zwakke zon is nu geheel verdwenen. De reiziger besluit te gaan.

Aan de andere kant van de kerk staat een pijl 'Alice memorial.' In tegengestelde richting van de pijl loopt de reiziger weg. Te koud. Als de zon gaat schijnen zal hij weer terugkomen. Eerst koffie. Gelukkig is tegenover de kerk een hotel waar hij zich kan bedienen van de warmte, koffie en een pluche stoel. Hij pakt zijn boek

'Aspects of Alice' en begint te lezen. Hij leest dat Lewis Carroll, ter herinnering aan de dag dat hij Alice voor het eerst ontmoette, een witte steen bewaarde. Terwijl hij leest begint de koffie te werken en langzaam ondooit hij. Die witte steen bevalt hem. Een Symbool voor Alice. Haar graf is hier tegenover. Hij gaat er een witte steen zoeken. De koffie heeft hem goed gedaan. De laatste kou is uit zijn lijf verdwenen en hij snelt de begraafplaats weer op waar de witte steen al op hem ligt te wachten. Hij haalt het blad van de Oxfordse kastanjeboom uit zijn rugzak en legt deze samen met de steen op het graf. Het onopvallende graf krijgt nu betekenis voor hem. Zonder notie te hebben van de wind of de kou zit hij daar en schuift componerend het blad en de steen over het graf van Alice. Plotselinge rillingen maken hem na een poos duidelijk dat het tijd is

om op te stappen. De reiziger merkt nu pas hoever hij is afgekoeld. Zijn vingers werken bijna niet meer bij het inpakken van zijn spullen.

Het is mogelijk dat vijandige reakties van moeders ertoe leiden dat Lewis Carroll de fotografie in 1880 opgeeft. Dat jaar wordt hij berispt door mevrouw Mayhew omdat hij haar oudste dochter Ruth, een meisje van zeventien, een zoen heeft gegeven. Carroll zal dit incident nooit vergeten.
Hij is nu negenenveertig jaar oud en wordt achtervolgd door de angst dat hij niet oud genoeg zal worden om al zijn literaire projecten die hij omhanden heeft af te maken. Hij stopt niet alleen met fotografie maar besluit na zesentwintig jaar les gegeven te hebben om ook daarmee te stoppen en zich volledig te wijden aan de uitvoering van zijn projecten. Lewis Carroll:

'I shall now have my whole time at my disposal, and, if God gives me life and continued health an strength, may hope, before my power fail, to do some worthy work in writing – partly in the cause of mathematical education, partly in the cause of innocent recreation for children, and partly, I hope in the cause of religious thought. May God bless the new form of life that lies before me, that I may use it according to His holy will.'

De omgang met kleine meisjes duurt voort, zij het in verminderde mate. Ze worden uitgenodigd om hem te vergezellen bij een wandeling, om thee te drinken of, bij bijzondere gelegenheden, naar een theatervoorstelling te gaan in Londen. In 1883 breekt een periode aan waarin Lewis' gezondheid sterk verzwakt. Toch begint hij zichzelf te verwaarlozen ten gevolge van de inspanningen die zijn lopende projecten en voornemens met zich meebrengen. Ieder jaar publiceert hij wel een dichtbundel, schrijft verhalen en werken over logica en wiskunde. In 1884 krijgt hij slijmvliesontsteking die, door zijn onachtzaamheid, zich wreekt met een zware koortsaanval. Ondanks dat is hij hetzelfde jaar alweer bezig met het omwerken van 'Alice' tot een theaterstuk. Op aandringen van zijn kennissen

Lewis Carroll

bezoekt hij in 1888 een homeopatische arts die bij hem de diagnose 'zwaarmoedig' stelt. Toch verschijnen in Lewis' werklust, nog twee wiskundige werken. In 1891, tijdens zijn werkzaamheden aan 'Silvie en Bruno' hernieuwt hij zijn vriendschap met Alice Liddell. Zijn gezondheid blijft achteruit gaan. In 1897 houdt hij diverse lezingen voor kinderen en ontdekt een methode om sneller te kunnen hoofdrekenen. In november van datzelfde jaar begint Lewis het contact met de buitenwereld te verbreken: alle aan hem gerichte brieven stuurt hij ongeopend terug. Begin januari 1898 loopt hij een griep op die zich spoedig ontwikkelt tot bronchitis. Op véertien januari om half twee 's middags overlijdt op vijfenzestig jarige leeftijd, Charles Ludwidge Dodgson.

Voor het huis 'The Chestnuts' te Guildford waarin ooit Carroll's zussen woonden staat een snelle, gele sportwagen geparkeerd. Op kerstdag 1897 liep Lewis in dit huis zijn fatale ziekte op. Een poes verwelkomt de reiziger voor de deur met kopjes en staartjes. Haar vacht voelt nat. Nadat hij een plaatje van de voordeur en het poesje maakt gaat de deur open. Een alleraardigste vrouw – te oud voor de snelgele wagen – staat in de deuropening. Hij vraagt haar of zij weet van wie de auto is. Deze behoort aan iemand aan wie zij een

kamer verhuurt maar die pas 's avonds terugkomt. De auto kan niet weg om een foto van het huis te maken, hoe erg ze dit ook voor hem vindt. De manier waarop zij hem dit vertelt maakt hem zo week dat hij bijna zegt dat de foto waarschijnlijk mooier wordt met zo'n prachtauto erbij. Samen babbelen ze nog wat op fluistertoon voort tot haar man erbij komt staan. Een Carroll - kenner. De reiziger houdt zich van de domme. Na één portret van hen beide voor het huis neemt de reiziger afscheid. Een bord op een stenen paal naast de oprijlaan van het huis wekt de onterechte indruk dat Lewis ook in dit huis geleefd heeft. Alsof sterven alleen al niet genoeg is.

Carroll's graf ligt op 'The Mount' een berg in Guildford. Wervelwindjes laten daar de herfstbladeren met elkaar dansen. Door de bladeren heen loopt de reiziger naar het graf toe. Hij kijkt ernaar. Het begint te miezeren. De witte steen die hij van Alice's graf heeft meegenomen legt hij voor zijn voeten op Carroll's graf neer. Op een stenen trapje aan de kerk eet de reiziger zijn boterhammen op. Hij wil nog even blijven. Alsof het sneeuwt dwarrelen voortdurend bladeren uit de bomen. Zijn natte haren vallen voor zijn ogen. Hij zet zijn capuchon op en denkt aan de Dodo. De tijd verstrijkt. Onbeweeglijk zit de reiziger met zijn rug tegen de kerkmuur aan. Voor hem het graf te midden van zerken, bomen en bladeren. De reiziger luistert naar het ritme van de zachte regenval op zijn capuchon. Het getik wordt steeds minder.

De reiziger staat op, tijd om te gaan. 'Goodby Lewis, sleep well.' Hij kan het niet nalaten een foto te maken, voor in zijn plakboek. De reiziger staat op en loopt de begraafplaats af. Nog eenmaal kijkt hij om. 'Die Lewis', zegt hij in zichzelf. Via een glibberig straatje, richting station, daalt hij de berg af. Hij wandelt stilletjes door het drukke winkelcentrum van Guildford waar hij verdwijnt in de massa.

geraadpleegde literatuur

Lewis Carroll – 'Brieven aan kinderen' vertaald door C. Buddingh (Querido – Barbarberboek, Amsterdam)

Lewis Carroll – 'De jacht op de Strok' vertaald door Evert Gerards ('The hunting of the Snark')

Lewis Carroll – 'An illustrated biography' by Derek Hudson (Constable London)

'The complete illustrated works of Lewis Carroll' (Chancellor press)

Lewis Carroll – 'Victoriaans fotograaf' by Helmut Gernsheim (Dover publications, inc. New York)

'Aspects of Alice' – edited by Robert Phillips (Penguin books)

'Techniques of the world's great photographers' (New Burlington books)

Life 'De fotografie', deel: 'Kinderen voor de camera' (Time life internationaal)

'A world history of photography' by Naomi Rosenblum (Abbeville press)

'Lolita' by Vladimir Nabokov (Uitgeverij Oisterwijk 's Gravenhage)

'Jude the Obscure' by Thomas Hardy (McMillan st.Martin's press)

colofon
Nieuw Produkt wordt uitgegeven door:
Stichting Nieuw Produkt,
Wilhelminasingel 2, 4818 AA Breda.
redactie
Florus Groenewegen, Eelco Deuling, Felix Janssens, Laura Kroes, Ron Wiersma, Claudette van der Rakt, Martine van der Plas, Henri de Maar.
eindredactie
Wim Goossens (Auteur eindexamenscriptie St. Joost 'Dodo in wonderland' 1990)
vormgeving
Wim Goossens i.s.m. le Bricoleur Scientifique en Florus Groenewegen.
fotografie
Wim Goossens. portretten Lewis Carroll.
illustraties
Sir John Tenniel
lithographie
Mezclado Breda
druk
Piet Cuunders, St. Joost Breda

oproep
Nieuw Produkt staat open voor projecten en ideeën van mede-studenten. Heb je interesse, neem dan contact op met de redactie op bovenstaand adres.

Lewis Carroll

Lewis Carroll werd geboren op 27 januari 1832. Op éénentwintig jarige leeftijd doceerde hij logica aan de Christ Church University te oxford. Hij had een grote voorliefde voor kleine meisjes. Om ze te vermaken verzon hij spelletjes en verhalen. Ook voor het dochtertje van de deken, Alice Liddell, improviseerde hij tijdens een roeitocht een verhaal. Op verzoek van Alice schreef hij het verhaal op. Het werd 'Alice in Wonderland'. Om het contact met de meisjes te onderhouden schreef hij vele komische brieven. Een ander spelletje dat Carroll speelde heet; fotografie. De kinderen vonden het prachtig. Hun ouders ook, totdat Carroll uit louter esthetische overwegingen de meisjes naakt te poseren. Op negenenveertig jarige leeftijd werd Carroll achtervolgd door de angst dat hij niet oud genoeg zou worden om al zijn literaire en wiskundige projecten af te maken. Hij stopte met de fotografie en met het lesgeven. Zijn vriendinnetjes bleven. Vele boeken volgden.

De Reiziger

Gefascineerd door de illustraties kocht ik op een dag 'Alice in Wonderland' in een tweedehands boekwinkeltje. Liggend op mijn buik las ik het uit. Met dikke boeken over de schrijver ervan, Lewis Carroll, verliet ik daarna de bibliotheek. Al lezend vormde zich in mijn hoofd een beeld van deze wonderlijke man. Om dit beeld te vervolmaken ondernam ik in de herfst een reis naar de plaatsen waarover ik gelezen had. Het pad voerde mij door straten en parken, over stranden en graven. In een klein boekje noteerde ik mijn ervaringen. Langzaam werd ik rijk.

NIEUW PRODUKT